

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
Навчально-науковий інститут психології**

Кафедра психології

Брикайло Мілана Сергіївна

УДК 316.344.23

Кваліфікаційна робота

Особливості соціального самопочуття особистості в умовах обмежених
фінансових витрат

053 «Психологія»
«Організаційна психологія»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних доробок.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело Брикайло М. С.

Науковий керівник Васильченко Ольга Миколаївна, кандидат
психологічних наук, доцент, професор кафедри психології

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.
РОЗДІЛ 1 НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ	ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.
1.1. Науково-теоретичні засади вивчення феномену соціального самопочуття	Помилка! Закладку не визначено.
1.2. Психологічна структура та функції соціального самопочуття особистості	Помилка! Закладку не визначено.
1.3. Зв'язок економічної поведінки та соціального самопочуття особистості	Помилка! Закладку не визначено.
Висновки до 1 розділу	Помилка! Закладку не визначено.
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ	ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.
2.1. Організація та методи дослідження ...	Помилка! Закладку не визначено.
2.2. Визначення соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат	Помилка! Закладку не визначено.
Висновки до 2 розділу	Помилка! Закладку не визначено.
РОЗДІЛ 3 УМОВИ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.
3.1. Практичні рекомендації щодо соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат	Помилка! Закладку не визначено.
3.2. Визначення соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат після використання програми з формування соціального самоочуття.....	Помилка! Закладку не визначено.
Висновки до 3 розділу	Помилка! Закладку не визначено.
ВИСНОВКИ	ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	14

ДОДАТКИ.....ПОМИЛКА! ЗАКЛАДКУ НЕ ВИЗНАЧЕНО.

ВСТУП

Актуальність роботи полягає в аналізі сучасних економічних умов в Україні та світі, які характеризуються значною нестабільністю. Це негативно впливає на життя багатьох людей, особливо молодих людей, таких як студенти. В умовах війни та важкої економічної кризи, яка характеризується зростанням соціальної нестабільності, поглибленням соціальної нерівності та погіршенням життя населення, становище громадян з фіксованими доходами, до яких належать багато студентів, стає найбільш вразливим та нестійким. Це неминуче відбивається на соціальному самопочутті та здоров'ї цієї категорії людей, які стикаються з проблемами виживання.

Соціальне самопочуття характеризує настрої людей та особливості сприйняття ними навколишньої дійсності, а також відбиває процес їх психологічної адаптації до сучасної ситуації. Теоретичними розробками поняття «соціальне самопочуття» займалися такі дослідники, як Є. Балацький, Є. Головаха, Н. Паніна, Н. Дуліна, С. Дембіцький, М. Єлейко, Л. Петрова, А. Русалінова. Західні науковці, такі як R. Biswas-Diener та E. Diener, звернули увагу на психологічні аспекти дослідження соціального самопочуття, а R. Veenhoven – на прагматичні ідеологічні причини обмеженого застосування індексу соціального самопочуття в західній науці.

Соціальне самопочуття є одним із найважливіших показників характеру процесів, що відбуваються в суспільстві, та психологічної залученості різних груп населення в ці процеси або їх відчуженості від домінуючих тенденцій суспільного розвитку. Для студентів, диференційованих за статусом, станом здоров'я, рівнем освіти, обсягом і якістю соціального капіталу, соціальне самопочуття показує, якою мірою вони готові протидіяти несприятливим зовнішнім факторам.

Мета дослідження полягає у теоретичному та емпіричному аналізі особливостей соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат.

Завдання дослідження включають:

1. Розгляд науково-психологічних засад вивчення феномену соціального самопочуття.

2. Визначення психологічної структури та функцій соціального самопочуття особистості, а також зв'язок економічної поведінки та соціального самопочуття.

3. Дослідження особливостей соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат.

4. Надання методичних рекомендацій щодо соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат.

Об'єкт та предмет дослідження

Об'єкт дослідження: соціальне самопочуття особистості.

Предмет дослідження: особливості соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат.

Методи дослідження

На підготовчому етапі було використано теоретичні методи – аналіз та узагальнення психологічної літератури. Проведено дослідження соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат за методиками К. Роджерса та Р. Даймонда «Шкала соціально-психологічної адаптованості», Спілбергера-Ханіна «Визначення рівня тривожності», САН, Опитувальник оптимізму М. Селігмана, Опитувальник «Шкала психологічного благополуччя» К. Ріффа.

Наукова новизна одержаних результатів

Уперше:

- Комплексно проаналізовано основні психологічні фактори, що впливають на адаптацію студентів, розроблено практичні рекомендації для підвищення ефективності їх навчальної діяльності.

Удосконалено:

- Визначено середовищні фактори (обмежені фінансові витрати), що негативно-стресово впливають на становлення особистості студентів.

Дістали подальшого розвитку:

- Неконструктивні навчально-групові взаємини вікових особливостей

студентської молоді, а також можливість для психологічного впливу на цю категорію.

Практичне значення одержаних результаті

Отримані відомості про особливості соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат та здійснений аналіз особливостей корекції соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат доповнять розробки науковців досліджуваної теми та сприятимуть подальшим дослідженням.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (85 найменувань) та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 112 сторінок, основний обсяг – 80 сторінок. Робота містить 5 таблиць, 8 рисунків, 4 додатки (на 22 сторінках).

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

1.1. Науково-теоретичні засади вивчення феномену соціального самопочуття

Соціальне самопочуття належить до теоретичної конструкції, що дозволяє фіксувати специфіку і характер життєвих установок, претензій та патернів поведінки різних груп населення в конкретних соціальних умовах. Поняття «соціальне самопочуття» не має в сучасній науковій літературі однозначної теоретичної інтерпретації та достатньої методологічної і методичної основи дослідження. В англійській соціологічній традиції самостійного позначення терміна «соціальне самопочуття» немає, проте можна провести аналогію з поняттям «social well-being» (соціальне благополуччя).

Соціальне благополуччя в межах зарубіжної соціології розглядається на макро- та мікрорівнях. Аналіз соціального благополуччя на макрорівні враховує низку спеціальних індексів у загальнодержавному масштабі: здоров'я, рівень освіти, зайнятість, матеріальне благополуччя, фізичне середовище, соціальне середовище та особиста безпека. На мікрорівні аналіз соціального благополуччя спирається на подібні індекси, але «препарує» їх стосовно окремого індивіда. У цьому випадку рівень соціального благополуччя пов'язаний із задоволеністю основних біологічних і соціальних потреб індивіда: у харчуванні, житлі, освіті та медичних послугах; з можливістю мирно співіснувати у суспільстві, маючи ресурси для розвитку.

У вітчизняній соціологічній науці накопичено досить великий обсяг теоретичних та практичних результатів аналізу різних аспектів соціального самопочуття. Соціологічне трактування соціального самопочуття пов'язане в основному з вивченням життєвих стратегій, адаптаційних можливостей і процесів, задоволеністю різних соціальних груп тими чи іншими аспектами життєдіяльності, а також з емоційно-оцінним ставленням людини до значних подій.

Соціальне самопочуття виступає як базовий елемент першого рівня

соціального настрою і включає актуальне знання, емоції, почуття, історичну пам'ять і громадську думку. У цій концепції соціальне самопочуття є основою вихідного структурного елемента, що впливає на формування соціального настрою особистості та її спрямованості. Соціальне самопочуття включає інформацію про реальну соціальну реальність, що є значущим для особистості та життя людини.

1.2. Психологічна структура та функції соціального самопочуття особистості

Соціальне самопочуття – це явище, на яке динамічно впливають зміни разом з економічним, фінансовим, психологічним та соціально-психологічним благополуччям у даному середовищі. В сучасних умовах пріоритети людського розвитку, людські інвестиції та якість людського потенціалу є основними чинниками суспільного прогресу, безпосередньо пов'язаними з феноменом самопочуття. Розвиток людини розглядається як мета і критерій соціального прогресу через розширення вибору за рахунок зростання тривалості життя, рівня освіти та доходу.

Наш час багатьма дослідниками характеризується як етап системних змін, проблеми дослідження суспільного благополуччя ускладнюються. Тракткування самого терміну «благополуччя» є неоднозначним. Джонс і Брайт розглядають благополуччя як широкий термін, що включає багато факторів, пов'язаних з позитивним психічним здоров'ям. Благополуччя охоплює широкий спектр станів – від поганого самопочуття до позитивних станів, таких як щастя та ентузіазм.

Рат і Хартер підкреслюють, що благополуччя – це поєднання любові до того, що ми робимо щодня, добрих стосунків з оточуючими, стабільного фінансового становища, міцного здоров'я та гордості за свій внесок у суспільство.

1.3. Зв'язок економічної поведінки та соціального самопочуття особистості

Соціальне самопочуття визначається як синдром свідомості, що

відображає співвідношення між рівнем прагнень і ступенем задоволення потреб суб'єкта. Воно виступає регулятором поведінки індивіда, тобто соціальне самопочуття є мотивом поведінки і може виражатися у різних формах активності/пасивності індивіда. Обмежений дохід змінює звичний перебіг життя, впливаючи на поведінку та взаємини з навколишнім світом, родиною та колегами.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

2.1. Організація та методи дослідження

На підготовчому етапі було використано теоретичні методи – аналіз та узагальнення психологічної літератури. Соціальне самопочуття особистості досліджувалося за методиками К. Роджерса та Р. Даймонда, Спілбергера-Ханіна, опитувальником М. Селігмана та іншими.

Проведено емпіричне дослідження за участю студентів, яке включало анкетування, інтерв'ю та спостереження. Використовувалися шкали для оцінки соціально-психологічної адаптованості, рівня тривожності, оптимізму та психологічного благополуччя.

2.2. Визначення соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат

Дослідження показало, що обмежені фінансові витрати значно впливають на соціальне самопочуття особистості, знижуючи рівень задоволеності життям та підвищуючи рівень тривожності. Було виявлено, що студенти, які стикалися з фінансовими труднощами, частіше відчували стрес та невпевненість у майбутньому.

Результати дослідження показали, що низький рівень соціально-економічного забезпечення негативно впливає на психічний стан та соціальні взаємини студентів. Це проявляється у зниженні самооцінки, підвищенні рівня тривожності та депресії, а також у збільшенні кількості конфліктів у соціальному середовищі.

Висновки до 2 розділу

В умовах обмежених фінансових витрат соціальне самопочуття студентів значно погіршується. Необхідність вирішення фінансових проблем впливає на їхню здатність зосереджуватися на навчанні та соціальних взаєминах. Результати дослідження підкреслюють важливість розробки програм підтримки та допомоги студентам, що стикнулися з фінансовими труднощами.

РОЗДІЛ 3

УМОВИ СОЦІАЛЬНОГО САМОПОЧУТТЯ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

3.1. Практичні рекомендації щодо соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат

Для покращення соціального самопочуття студентів в умовах обмежених фінансових витрат рекомендується:

- Надання психологічної підтримки та консультування для подолання стресу та тривожності.
- Організація тренінгів з розвитку соціальних навичок та самоконтролю.
- Створення фінансових програм підтримки, таких як стипендії та гранти.
- Розробка інформаційних кампаній щодо управління фінансами та економічної поведінки.
- Підтримка ініціатив студентів щодо працевлаштування та підприємництва.

3.2. Визначення соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат після використання програми з формування соціального самопочуття

Запровадження програми з формування соціального самопочуття допомогло підвищити рівень задоволеності життям та знизити рівень тривожності серед студентів. Учасники програми відзначили покращення в соціальних взаєминах, зниження конфліктів та підвищення самооцінки.

Висновки до 3 розділу

Результати впровадження програми з формування соціального самопочуття показали позитивний вплив на студентів. Вони стали більш впевненими у своїх силах, змогли краще контролювати свої емоції та адаптуватися до змінних умов. Це підтверджує необхідність подібних програм у навчальних закладах.

ВИСНОВКИ

1. Розглянуто науково-психологічні засади вивчення феномену соціального самопочуття. Соціальне самопочуття виступає як базовий елемент, першого рівня соціального настрою і включає актуальне знання, емоції, почуття, історичну пам'ять і громадську думку. В цій концепції соціальне самопочуття є певною основою вихідного структурного елемента на формування соціального настрою особистості, її спрямованості. Соціальне самопочуття включає в себе як інформацію про реальну соціальну реальність, так і її певний зріз, що є актуальне знанням, значущим для особистості і життя людини.

2. Визначено психологічну структуру та функції соціального самопочуття особистості, а також зв'язок економічної поведінки та соціального самопочуття особистості. Ключова роль у юнацькому віці належить розвитку соціального самопочуття самосвідомості. У цей період відбувається відкриття Я, світу власних думок, почуттів та переживань. Прагнення пізнати себе як особистість призводить до рефлексії, поглибленого самоаналізу. Замислюючись про риси свого характеру, про свої переваги та недоліки, молода людина починає порівнювати властивості особистості та поведінки інших людей зі своїми. Це пізнання інших і самопізнання призводить до прагнення самовдосконалюватись, займатися самовихованням та саморозвитком. У молодості складаються ціннісні орієнтації (науково-теоретичні, філософські, моральні, естетичні). Вони проявляють сутність людини. Формується світогляд як система узагальнених уявлень про світ загалом, про навколишню дійсність та інших людей і про себе і готовність керуватися ним у діяльності. Формується усвідомлене ставлення до життя. У зв'язку з цим, в юності створюються сприятливі умови для становлення сенсу життя. Ставлення до особистого сенсу життя стає зацікавленим, емоційним.

Економічна свідомість багато в чому регулює економічну поведінку, при цьому економічна свідомість визначається, формується та змінюється лише в контексті економічної поведінки та діяльності. Найважливішими детермінантами, як економічної свідомості, і економічної поведінки виступають

різноманітні чинники, серед яких найважливішими вважатимуться, з одного боку, внутрішні несвідомі психологічні феномени, з іншого – зовнішні соціальні умови, що характеризують властивості і стану різноманітних малих груп, великих спільнот, включаючи суспільство в цілому. У багатьох економічних аналізах підвищений стан процвітання вважається показником високого рівня благополуччя. Наявність доступу до ресурсів і здатність брати участь у ринковій економіці в якості працівника, споживача та/або виробника розглядається як фундаментальне значення для динамічного людського суспільства та життя окремих людей. Проте економічне процвітання та безпека самі по собі не є причиною благополуччя.

3. Досліджено особливості соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат. У ході досліджень з'ясувалося, що середовищні фактори (обмежені фінансові витрати) негативно-стресово впливають на становлення особистості студентів, у тому числі викликають неврози, можна умовно розділити на три групи: перша група – стресогенні суспільно-економічні умови, сімейно-особисті проблеми та неконструктивні навчально-групові взаємини. Останню групу факторів ми розглядаємо як найбільш актуальну з точки зору вікових особливостей студентської молоді, а також реальну можливість для психологічного впливу на цю категорію проблемою.

4. Надано методичні рекомендації щодо соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат. Після використання психологічних рекомендацій щодо соціального самопочуття особистості в умовах обмежених фінансових витрат нами було проведене контрольне дослідження.

Аналіз результатів показав, що в обох групах переважає середній та високий рівень адаптованості студентів. Низьких показників адаптованості немає. У другій групі переважає низький рівень адаптованості студентів.

В першій групі з'явився низький рівень особистісної тривожності (32%), переважав середній рівень – у 46%, високий рівень – у 32%. В другій групі також з'явився низький рівень особистісної тривожності, що становило 20%,

переважали середній рівень – 40%, високий рівень – у 40%. В першій групі 40% є оптимістами, 40% є помірними оптимістами, 20% є помірними песимістами. У другій групі 20% є оптимістами, 60% є помірними оптимістами, 20% є помірними песимістами. У першій групі переважає високий рівень психологічного благополуччя, що становить 52%, середній рівень психологічного благополуччя становить 48%. В другій групі переважає високий рівень психологічного благополуччя, що становить 72%, середній психологічного благополуччя становить 28%. Студентів з низьким рівнем психологічного благополуччя також немає. Таким чином, студентам з низьким рівнем тривожності набагато легше пристосуватися до обмежених фінансових витрат. Також студенти з низьким показником рівня тривожності задоволені собою, впевнені в собі, зрідка схильні до стресових станів.

Адаптація молоді та формування соціального самопочуття в умовах обмежених фінансових витрат – складний і багатогранний процес, що вимагає залучення соціальних та біологічних резервів. Одними зі значних труднощів, з якими стикаються студенти – це необхідність адаптації до нових умов життєдіяльності, які передбачають необхідність самостійної організації свого життя, планування, підвищення особистої відповідальності, зниження зовнішнього контролю життєдіяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С. Д. Максименка, М. В. Папучі. К., 2010. Том 11. Вип. 3.
2. Блинова О. Є. Криза ідентичності особистості у нестабільні періоди розвитку суспільства. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса: Астропринт, 2013. Т. 18. Вип. 22. Част. 1. С. 30-38.
3. Васильченко О.М. Соціальна поведінка особистості у різних сферах суспільної взаємодії: соціально-психологічний аналіз *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія "Психологічні науки". - 2016. - № 1, т. 2. - С. 111-116.
4. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. 2-ге вид. К.: Каравела, 2007. 400 с.
5. Вірна Ж. П. Професійний простір особистості: від ознак дисциплінарності до реальності суб'єктивного моделювання. *Проблеми сучасної психології*: зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 23. С. 100-111.
6. Власова, О. І. Психологія соціальних здібностей: структура, динаміка, чинники розвитку: Монографія. Київ : Видавничо поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 308 с.
7. Гузенко С. М. Життєві кризи в концепціях Л. С. Виготського та Е. Г.Еріксона *Вісник НГУУ «КП»*. *Філософія. Психологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2007. № 2(20). Ч. 1. С. 64–68. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/8539/1/13.pdf>
8. Дружиніна І. А. Психологічні чинники розвитку професійної ідентичності майбутніх практичних психологів : дис...канд. психол. наук : 19.00.07 / Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2009. 217 с.
9. Євстафієва Л. М. Психологічні чинники становлення життєвої стратегії у студентської молоді. *Проблеми сучасної психології*: Збірник наукових

праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. Вип. 18. 880 с.

10. Жилін М. В. Еволюція поняття «криза ідентичності» у вітчизняній та зарубіжній психології. *Науковий вісник ХДУ*. Серія Психологічні науки. Секція 1: Загальна психологія; психологія особистості. 2020. № 4. С. 5-12.

11. Життєва компетентність особистості. Наук,-методичний посібник / під ред. Л. В. Сохань, І.Г.Єрмакова, Г.М.Несен. К.: «Богдана», 2003. 520 с.

12. Заверуха О. Психологічні особливості розвитку професійної ідентичності сучасного студента-психолога. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві: П86 збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 жовтня 2020 року) / уклад. З. Р. Кісіль*. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. С. 73-77.

13. Зубенко А. С. Особистісна ідентичність, як філософська проблема і результат світоглядних та соціальних трансформацій. *Науковий вісник*. Серія: Філософія. Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: 2004. Вип. 16. С. 31-36.

14. Кабиш-Рибалка А. В. Психологічні фактори вибору стратегій проектування життєвого шляху особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 2(21). С. 45-49.

15. Кузьміна І. П. Професійна ідентичність майбутніх фахівців. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2012. Вип. 1. С. 102–106.

16. Кухта М. «Життєві стратегії»: поняття та особливості формування. *Соціальні виміри суспільства*. Київ : ІС НАНУ, 2011. № 3 (14). 76-88 с.

17. Лановенко Ю. І. Екзистенціальний зміст суб'єктивного аспекту юнацької кризи. *Соціальна психологія*. 2006. № 5. 81-93с.

18. Матвійчук О., Краєва О. Проблема формування ідентичності в підлітковому віці у контексті розвитку творчої особистості. *Вісник Національного університету оборони України*. 2022. № 65(1). С. 64–71.

19. Ненчук О. Життєва перспектива особистості: аналіз соціологічних парадигм. *Психологія і суспільство*. 2011. № 1. С. 96-103.

20. Панок В. Г., Рудь Г. В. Психологія життєвого шляху особистості. Київ.: Ніка-Центр, 2006. С. 280.
21. Підручна І. Б. Психологічний аналіз категорії життєвої перспективи особистості. *Психологічні перспективи*. 2011. Вип. 18. 204-212 с.
22. Помиткіна Л. В. Психологія прийняття особистістю стратегічних життєвих рішень: монографія. Київ : Кафедра, 2013. 381 с.
23. Ревенко С. П. Сучасні підходи до вивчення ідентичності особистості юнацького віку. *Наука і освіта*. 2013. № 7. С. 196-199.
24. Смокова Л. С., Коваленко В. С. Методи дослідження кризи ідентичності: досвід закордонних та вітчизняних вчених. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві*. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів, 2019. С. 266–269.
25. Чіп Р. С., Кормило О. М., Гончаровська Г. Ф. Психологічні особливості розвитку особистісної ідентичності підлітків. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Психологія. 2022. № 1. С. 126-130.
26. Adams G. R. Toward the development of an objective assessment of ego-identity status. *Journal of Youth and Adolescence*. 1979. № 8. P. 223-237.
27. Adoptive Identity: How Contexts Within and Beyond the Family Shape Developmental Pathways / H. Grotevant, N. Dunbar, K. Julie, L. Esau. *Academic journal article from Family Relations*. 2000. Vol. 49. № 4. P. 379.
28. Amárach Consulting. Quality of Life in Ireland, Guinness UDV: Dublin, Ird. 2002.
29. Antonides G., Van Der Sar N.L. Individual expectations, risk perception and preferences in relation to investment decision making. *Journal of Economic Psychology*. 1990. Vol. 11(2). P. 227-245.
30. Australian Centre on Quality of Life (ACQOL). The Australian Unity Wellbeing Indices. 2005. URL: <http://acqol.deakin.edu.au/index.htm>
31. Bates J. Rooms, Nursing Standard. 2004. Vol. 18(32). P. 24-15.
32. Baumeister R. F., Vohs K. D., Aaker J. L., Garbinsky E. N. Some key differences between a happy life and a meaningful life. *The Journal of Positive*

Psychology. 2013. Vol. 8(6). P. 505-516.

33. Boehm J. K., Kubzansky L. D. The Heart's Content: The Association Between Positive Psychological Well-Being and Cardiovascular Health. *Psychological bulletin*. 2012. Vol. 138(4). P. 655-691.

34. Carruthers C. P., Hood C. D. The Power of the Positive: Leisure and WellBeing, *Therapeutic Recreation Journal*. 2004. Vol. 38(2). P. 225-246.

35. Choudhury M. A. The concept and measurement of social wellbeing The case of Canadian Native Indians. *International Journal of Social Economics*. 1997. Vol. 24(11). P. 1256-1289.

36. Cummins R. A., Eckersley R., Pallant J., Van Vugt J., Misajon R. Developing a national index of subjective wellbeing: the Australian unity wellbeing index. *Social Indicators Research*. 2003. Vol. 64. P. 159-190.

37. Cummins R.A., Davern M., Okerstrom E., Lo S.K., Eckersley R. Special Report on City and Country living, Australian Unity Wellbeing Index - Report 12.1, Australian Centre on Quality of Life, Deakin University: Melbourne. 2005.

38. Diener E. Guidelines for national indicators of subjective well-being and ill-being. *Applied Research in Quality of Life*. 2006. Vol. 1 (2). P. 151-157.

39. Diener E., Biswas-Diener R. Will money increase subjective well-being? A literature review and guide to needed tearch. *Social Indicators Research*. 2002. Vol. 57. P. 119-169.

40. Dockery A. M. Happiness. Life satisfaction and the role of work: Evidence from two Australian surveys. Occasional paper: School of Economics and Finance: Curtin University of Technology, WA. 2003.

41. Falk I, Guenther J. Role of situated trust in rural sustainability: "Levels of trust" community profile, Paper D7/1999 in the CRLRA Discussion Paper Series, Centre for Research and Learning in Regional Australia (CRLRA), University of Tasmania: Launceston. 1999.

42. Flora C. B. Social capital and sustainability: Agriculture and communities in the Great Plains and Corn Belt. *Research in Rural Sociology and Development*. 1995. Vol. 6. P. 227-246.

43. Fulmer C. A. Feeling "all right" in societal contexts: Person-cull-being.

yogic I Science 2010. Vol. 21(1). P. 1563.

44. Furnham A. The personality disorders and money beliefs and behaviors. *Financial Planning Review*. 2019. № 2(5).

45. Furnham A., von Stumm S., Fenton-O'Creevy M. Sex differences in money pathology in the general population. *Social Indicators Research*. 2014. Vol. 123. P. 701-713.

46. Furnham A., von Stumm S., Milner R. Moneygrams: Recalled childhood memories about money and adult money pathology. *Journal of Financial Therapy*. 2014. P. 40-54.

47. Hamilton C. *Growth Fetish*, Allen & Unwin: Sydney. 2003. P. 145.

48. Hamilton C., Barbato C. *Why Australians Will Never Be Prosperous*, Australia Institute Webpaper, The Australian Institute: Canberra. 2005.

49. Hao L. Family structure, private transfers, and the economic well-being of families with children. *Social Forces*. 1996. Vol. 75(1). P. 269-292.

50. Headey B., Wearing A. J. *Understanding Happiness*, Longman Cheshire: Melbourne. 1992.

51. Headey B., Wooden M. The effects of wealth and income on subjective well-being and ill-being, Melbourne Institute Working Paper. 2004. № 3/04.

52. Hess S.C. The effect of employment and welfare on family structure: Explaining the time trend of female. *American Economist*. 1990. Vol. 34(1). P. 76-82.

53. Jones F., Bright J. *Stress: Myth, Theory and Research*. Harlow, England: Prentice-Hall. 2001.

54. Keyes C. L., Shmotkin D., Ryff C. D. Optimizing well-being: the empirical encounter of two traditions. *Journal of personality and social psychology*. 2002. Vol. 82(6). P. 1007.

55. Keyes C. L. M. Social well-being. *Social Psychology Quarterly*. 1998. Vol. 61. P. 121-140.

56. Keyes C. L. M., Lopez S. Toward a science of mental health: Positive directions in diagnosis and interventions. *Handbook of Positive Psychology*. Oxford University Press: New York, NY. 2002. P. 45-59.

57. Klontz B., Britt S. How clients' money scripts predict their financial

behaviors. *Journal of Financial Planning*. 2012. Vol. 25. P. 46-53.

58. Klontz B., Bivens A., Klontz P., Wada J., Kahler R. The treatment of disordered money behaviors: Results of an open clinical trial. *Psychological Services*. 2008. Vol. 5(3). P. 295-308.

59. Klontz B., Britt S.L., Archuleta K.L., Klontz T. Disordered Money Behaviors: Development of the Klontz Money Behavior Inventory. *Journal of Financial Therapy*. 2012. Vol. 3 (1). <https://doi.org/10.4148/jft.v3i1.1485>

60. Klontz B., Britt S.L., Mentzer J., Klontz T. Money Beliefs and Financial Behaviors: Development of the Klontz Money Script Inventory. *The Journal of Financial Therapy*. 2011. Vol. 2 Iss. 1 P. 22.

61. Klontz B.T., Paul T. Klontz. *Mind Over Money: Overcoming the Money Disorders that Threaten Our Financial Health*. New York, N.Y.: Broadway Business. 2009.

62. Larsen J. T., McGraw A. P. The case for mixed emotions. *Social and Personality Psychology Compass*. 2014. Vol. 8(6). P. 263-274.

63. Lea S.E.G., Webley P. & Walker C. M. Psychological factors in consumer debt: Money management, economic socialization, and credit use. *Journal of Economic Psychology*. 1995. Vol. 16 (4). 681-701.

64. McKeivitt C., Redfern J., La-Placa V., Wolfe C.D.A. Defining and using quality of life: a survey of health care professionals. *Clinical Rehabilitation*. 2003. Vol. 17. P. 865- 870.

65. Mewse A.J., Lea S.E.G., Wrapson W. First steps out of debt: Attitudes and social identity as predictors of contact by debtors with creditors. *Journal of Economic Psychology*. 2010. Vol. 31(6). P. 1021-1034.

66. Michalos A.C. Social indicators research and health-related quality of life research. *Social Indicators Research*. 2004. Vol. 65(1). P. 27-72.

67. Michalos A.C., Zumbo B.D., Hubley A. Public services and the quality of life. *Social Indicators Research*. 1999. Vol. 48(2). P. 125-157.

68. Michalos A.C., Zumbo B.D., Hubley A. Health and the quality of life. *Social Indicators Research*. 2000. Vol. 51(3). P. 245-286.

69. Mistry R.S., Vandewater E.A., Huston A.C., McLoyd V.C. Economic

Well-Being and Children's Social Adjustment: The Role of Family Process in an Ethnically Diverse LowIncome Sample. *Child Development*. 2002. Vol. 73(3). P. 17.

70. Pavot W., Deiner E. Review of the satisfaction with life scale. *Personality Assessment*. 1993. Vol. 5. P. 164-172.

71. Piderit J.J. Labor mobility and social wellbeing under international capitalism. *International Journal of Social Economics*. 1998. Vol. 25(11/12). P. 1684.

72. Radaev V.V. The Market as an Object of Sociological Investigation. *Sociological Research*. 2000. Vol. 3(1). P. 51-66.

73. Rath T., Harter J. Well-being: The Five Essential Elements. *Alpina Publishers*. 2011.

74. Reality Check. Introducing ... The Canadian Index of Wellbeing. *The Canadian Review of Wellbeing*. 2005. Vol. 5(1). P. 1-4.

75. Russell J. A., Carroll J. M. On the bipolarity of positive and negative affect. *Psychological bulletin*. 1999. Vol. 125(1). P. 3.

76. Ryff C. D., Singer B. H., Love G. D. Positive health: Connecting well-being with biology. *Philosophical Transactions-Royal Society of London Series B Biological Sciences*. 2004. P. 1383–1394.

77. Ryff C. D., Keyes C. L. M. The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1995. Vol. 69(4). P. 719-727.

78. Seligman M. E. P. Authentic happiness. *Free Press*. 2002.

79. Shank J., Coyle C. Therapeutic Recreation in Health Promotion and Rehabilitation. State College, PA: Venture. 2002.

80. Shields M., Wooden M. Investigating the role of neighbourhood characteristics in determining life satisfaction. *Melbourne Institute Working Paper*. 2003. Vol. 24/03. P. 15.

81. Sirgy M. J. The psychology of quality of life. Dordrecht: Kluwer Academic Publisher. 2010.

82. Veenhoven R. Questions on happiness: classical topics, modern answers, blind spots. *Subjective Well-Being: An Interdisciplinary Approach*. Pergamon Press: Great Britain. 1991. P. 7-26.

83. Veenhoven R. World Database of Happiness. *Bibliography*. 2005. URL:

<http://www.worlddatabaseofhappiness.eur.nl>

84. Yastrebova A. P. Needs in the Context of Social Well-Being Theory. *Informative Liberal Arts Portal Knowledge, Understanding*. 2009. Vol. 2. P. 16.

85. Zumbo B. D., Michalos A. C. Quality of Life in Jasper, Alberta. *Social Indicators Research*. 2000. Vol. 49(2). P. 121-145.